

Lietuvos skautijos strategija 2015-2018 m.

Patvirtinta LS Suvažiavime

2015 m. vasario 21 d.

Šiame dokumente pristatoma Lietuvos skautijos veiklos strategija 2015-2018 m. laikotarpiui. Organizacijos strategija yra kryptingas, ilgalaikis organizacijos veiklos programavimas, numatantis pagrindines kryptis, kuriomis sieksime stiprinti skautišką veiklą ir skirsime didžiausią dėmesį 2015-2018 metų laikotarpiui. Šis strategijos projektas buvo patvirtintas Lietuvos skautijos vienetų vadovų eilinio LS suvažiavimo metu 2015 m. vasario 21 d.

Lietuvos skautijos misija

LS misija atitinka pasaulinio skautų judėjimo misiją, joje akcentuojamas svarbiausias mūsų siekis – padėti jaunimui ugdytis.

Lietuvos skautijos misija – prisidėti prie jaunų žmonių ugdymo ir ugdymosi remiantis skautiška vertybių sistema, siekiant kurti geresnį pasaulį, kuriame žmonės save realizuoja ir atlieka konstruktyvų vaidmenį visuomenėje.

Tai yra pasiekama:

- Naudojant skautišką metodą, suteikiantį galimybę kiekvienam nariui būti atsakingam už savo paties, kaip savarankiško, atsakingo, rūpestingo ir savimi pasitikinčio asmens ugdymąsi;
- Įtraukiant narius į aktyvaus neformaliojo ugdymo procesą;
- Padedant nariams suformuoti asmeninę vertybių sistemą, paremtą skautiškaisiais principais;
- Sukuriant sąlygas vadovams priimti iššūkius ir atsakomybę tapti pavyzdžiu jaunesniems.

Svarbiausios misijos sąvokos:

- **Prisidėti** – mes neesame vieninteliai jaunimo ugdytojai, mūsų tikslas padėti šeimai, mokyklai, siekiant padėti vaikams ir jaunimui visapusiškai augti.
- **Jaunų žmonių** - amžiaus grupė apima vaikus ir jaunimą nuo 6 iki 29 metų. Tai yra mūsų organizacijos tikslinė grupė.
- **Skautišku vertybių sistema** – tai skautų judėjimo moraliniai principai, įvardinti skautų priesakuose ir įžodyje.
- **Geresnis pasaulis** - tai skautų veiklos aukštesnė prasmė, tobulinti visuomenę, kurti gražesnę Lietuvą ir pasaulį, padedant augti atsakingiems, rūpestingiems, aktyviems ir geresniems žmonėms, kurie aktyviai kurtų mūsų valstybės gerovę, rūpintųsi aplinka ir vieni kitais, puoselėtų taiką bei prisidėtų prie visuomenės progreso.

Strateginės veiklos kryptys ir prioritetai 2015-2018 m.

LS strategija 2015-2018 m. numato tris pagrindines organizacijos veiklos kryptis, kurioms bus skiriamas didžiausias dėmesys planuojant organizacijos veiklą:

- **VERTĖ;**
- **AUGIMAS;**
- **PALAIKYMAS.**

I kryptis: **VERTĖ**

Kodėl esame skautais? Kodėl kviečiame kitus prisijungti prie šio judėjimo? Ką vertingo vaikams, jaunuoliams ir suaugusiems suteikia dalyvavimas skautų judėjime? Kiekvienas iš mūsų esame skautas, nes manome, kad tai yra kažkuo svarbu, vertinga.

Pagrindinis šios strategijos siekis yra didinti *vertę*, kurią gauna žmonės (vaikai, jaunuoliai ir suaugę savanoriai) dalyvaudami Lietuvos skautijos veikloje, būdami skautais. Tuo pačiu, vertę galima suprasti kaip skautijos veiklos poveikį jaunimui ir visai visuomenei, kiek mūsų veikla yra vertinga Lietuvai.

Dalyvavimas skautų veikloje yra vertingas, nes padeda vaikams ir jaunuoliams pažinti save ir visapusiškai tobulėti – ugdyti charakterį, bendravimo įgūdžius, stiprinti sveikatą, mokytis būti atsakingais, rūpestingais ir dvasingais žmonėmis. Skautavimas suteikia nepamirštamų nuotykių, atveria galimybes keliauti, pažinti Lietuvą ir pasaulį. Buvimas skautu skatina rūpintis savo aplinka, būti pilietiškais, todėl skautavimas padeda išsiugdyti vertingus įgūdžius gyvenimui ir augina atsakingus visuomenės narius, Lietuvos piliečius ir pasaulio bendruomenės narius.

Norėdami stiprinti skautijos veiklą Lietuvoje, pirmiausia turime didžiausią dėmesį skirti tiems dalykams, kurie daro skautų veiklą vertinga visiems joje dalyvaujantiems, rūpintis savo jaunimo programos ir veiklų kokybe.

I prioritetas. Jaunimo programos plėtojimas/tobulinimas.

Pirmasis strategijos prioritetas – jaunimo programa, jos plėtojimas ir tobulinimas, siekiant ugdyti jaunų žmonių pilietiškumą, aktyvumą savo bendruomenėse ir skatinant jaunimo įsitraukimą. Jaunimo ugdymas yra skautų judėjimo misijos esmė, todėl ugdymo programų kūrimas, tobulinimas, veiklos patrauklumo ir kokybės užtikrinimas turi būti svarbiausias mūsų tikslas. Tam iškeliami keli pagrindiniai uždaviniai:

Skilčių veiklos stiprinimas. Bendradarbiavimo, atsakomybės, lyderystės ir demokratinų vertybių ugdymas per veiklą skiltyse.

Skiltys yra viena iš svarbiausių skautiško ugdymo metodo dalių, čia mokomasi daugybės vertingų dalykų – bendrauti, dirbti drauge, priimti sprendimus su kitais, dalintis ir prisiimti atsakomybę, kritiškai mąstyti, vadovauti ir aktyviai dalyvauti. Skilčių veiklos stiprinimas visuose skautiškuose vienetuose yra priemonė sėkmingai ugdyti šiuos gyvenimiškus įgūdžius.

Tarptautinės skautiškos veiklos skatinimas.

Skautybė yra didžiausias jaunimo judėjimas pasaulyje, jau daugiau kaip 100 metų veikiantis beveik visose šalyse ir vienijantis daugiau nei 30 milijonų žmonių. Vis dėlto, tik nedidelė dalis mūsų skautų yra dalyvavę tarptautinėse skautiškosiose veiklose, pažįsta skautus iš užsienio šalių. Tarptautinė veikla ne tik skatina pažinti pasaulį ir kitas kultūras, ugdo pagarbą ir plečia akiratį, tačiau tuo pačiu padeda stiprinti ir savo pačių tautinį, valstybinį tapatumą, padeda geriau supasti ir vertinti mūsų kultūrą, kalbą ir papročius, atstovauti savo šaliai. Tarptautinės veiklos galimybių yra daug, ir tam net nebūtina keliauti ar turėti daug pinigų. Visai netoliese veikia kaimyninių valstybių skautai, kuriuos galime kviesti atvykti į svečius, aplankyti jų skautiškus renginius arba įgyvendinti bendrus projektus. Skautiškų vienetų tarptautinis bendradarbiavimas yra neišnaudotas mūsų potencialas ir vertinga ypatybė išskirianti iš kitų jaunimo organizacijų.

Jaunimo įgalinimo stiprinimas.

Jaunimo įgalinimas – tai ne tik gražus politinis terminas, bet ir konkretus skautų veiklos principas, kuriuo ir šiaip vadovaujamės savo veikloje. Įgalinimo esmė – tai jaunimo savarankiškumo ir visuomeninio aktyvumo stiprinimas, skatinimas dalyvauti priimant svarbius sprendimus savo bendruomenėse. Čia labai svarbu suteikti skautams daugiau galimybių dalyvauti vienetų ir organizacijos valdyme, reikštis vietos savivaldoje, bendruomenėse, mokytis prisiimant realias atsakomybes, ugdyti iniciatyvumą planuojant ir įgyvendinant įvairius sumanymus. Dirbant šia tema itin svarbiu tampa vadovo, kaip konsultanto, mentoriaus, ar tiesiog vyresnio brolio/sesės vaidmuo. Net gambiausiam jaunam žmogui svarbu, kad šalia būtų žmogus, kuriuo gali pasitikėti, nebijoti pasidalinti sunkumais ir kartu rasti būdus jų įveikimui. Toks vadovo-skauto ryšys naujomis patirtimis praturtina abi puses.

Jaunimo programos elementų peržiūrėjimas ir atnaujinimas.

Skautų ir patyrusių skautų patyrimo laipsnių programos rimčiau peržiūrėtos ir atnaujintos buvo tik 2003-2004 metais. Nuo to laiko pasaulis spėjo smarkiai pasikeisti. Svarbu peržiūrėti ir atnaujinti šių programų turinį ir metodus, kad jos būtų vertingos ir patrauklios, kad siekti patyrimo laipsnių būtų įššūkis ir jėga!

Užtikrinti metodinės informacijos pasiekiamumą skautų vadovams.

Kiekvienam skautų vadovui kyla klausimas – ką veikti per sueigą? Ką įdomaus suplanuoti artėjančiai stovyklai? Kaip tiksliai skamba 5 BP skautų įsakymas? Turime nemažai skautiškų metodinių leidinių lietuvių kalba, be to, internetas pilnas vertingų leidinių ir knygų skautų vadovams užsienio kalbomis, tačiau neturime konkrečios vietos, kur būtų galima juos greitai susirasti ir patogiai pasiekti. Taigi, yra svarbu užtikrinti patogų šių metodinių priemonių pateikimą skautų vadovams.

II Prioritetas. Suaugusių žmonių savirealizacija per savanorystę.

Skautų judėjimo pagrindas – suaugę savanoriai, skiriantys savo laiko ir jėgų būti skautų vadovais, organizuoti vienetų veiklą ir kitaip pagelbėti organizacijai. Norint užtikrinti kokybišką skautišką veiklą, labai svarbu pasirūpinti, kad suaugę žmonės skautijoje jaustųsi gerai, galėtų save realizuoti, sklandžiai veikti, bei turėtų galimybes patys tobulėti skautiškoje veikloje. Taigi, suaugusiųjų reikalai organizacijos gyvenime yra svarbus strateginis prioritetas. Čia išskiriami tokie uždaviniai:

Nuolatinės vadovų tobulėjimo/mokymosi sistemos plėtojimas.

Bus siekiama toliau tobulinti skautiškų mokymų sistemą skirtingų lygių vadovams, kad šie mokymai būtų vertingi ir suteiktų kompetencijas suaugusiems, kurios būtų naudingos tiek skautų veikloje, tiek už jos ribų.

Žmogiškųjų išteklių vadybos kompetencijų vienetuose lavinimas.

Tuntininkams, kraštų seniūnams, jų pavaduotojams ir kitiems vienetų vadovams, kurių veikla tiesiogiai susijusi su vadovavimu kitiems suaugusiems savanoriams ir „žmonių vadyba“ vienetuose bus rengiami mokymai apie savanorių motyvaciją, žmonių įtraukimą, mentorystę, konfliktų sprendimą ir kitas temas, kurios padėtų sėkmingiau dirbti su kitais vadovais.

Techninio ir informacinio palaikymo savanoriams užtikrinimas.

Sklandus uniformų ir atributikos tiekimas, informaciniai leidinukai, dokumentų ir naujienų sklaida ir savanorių konsultavimas įvairiais organizaciniais klausimais.

III prioritetas. Narystės vertės didinimas.

Šalia jaunimo programos plėtojimo ir suaugusiųjų reikalų strategijoje bus siekiama gerinti narystės Lietuvos skautijoje vertę, akcentuojant narystės privalumus, galimybes ir išskirtinumą visiems LS nariams. Bus toliau tobulinamos nario mokesčio rinkimo, apskaitos ir stebėsenos sistemos. Organizacijos narystės duomenys yra vienas iš svarbiausių kriterijų, vertinant organizacijos progresą ir vykdomų veiklų rezultatus. Skirdami daugiau dėmesio jų analizei galime lengviau identifikuoti Lietuvos skautijoje kylančias problemas ir jų priežastis, laiku imtis priemonių joms spręsti, o tokiu būdu - tapti stipresne organizacija, kurios nariu būti yra garbė kiekvienam skautui.

II kryptis: AUGIMAS

Skautybė – atviras judėjimas, kurio tikslas padėti jauniems žmonėms augti ir tapti aktyviais piliečiais. Augimas ir veiklos plėtra yra svarbūs principai, norint pasiekti, kad kuo daugiau vaikų ir jaunuolių galėtų dalyvauti prasmingoje skautiškoje veikloje, ugdyti vertingus gyvenimiškus įgūdžius ir vertybes. 2013 m. duomenimis, Lietuvoje vos penktadalis jaunimo yra įsitraukę į kokią nors užklausinę veiklą (priklauso kokiai nors organizacijai, lanko būrelį ar pan.) (Jaunimo reikalų departamentas, 2013). Be to, vertinant Lietuvos skautijos narystės duomenis pastebime, kad mūsų narystė palaipsniui mažėja, kasmet pritraukiame vis mažiau vaikų į skautišką veiklą. Organizacijos augimas plačiąja prasme nėra tik naujų žmonių pritraukimas ir naujų draugovių kūrimas. Augimas taip pat yra ir veiklos kokybės gerinimas, program ir įtraukimo tobulinimas bei geresnių sąlygų skautiškai veiklai kūrimas. Norint užtikrinti didesnę skautų veiklos poveikį naujoje strategijoje organizacijos augimas ir naujų narių pritraukimas tampa prioritetu.

IV prioritetas: Naujų narių pritraukimas.

Augimo tikslams pasiekti numatyta įgyvendinti šiuos uždavinius:

Naujų narių skirtingose amžiaus grupėse pritraukimas.

Iki 2018 m. numatoma LS narystę pakelti iki 2500 narių (iš viso + 600 narių), kasmet siekiant stabilaus augimo visose amžiaus grupėse ir skirtingose vietovėse, padedant steigti naujiems skautų vienetams.

Naujų skautų vadovų pritraukimas ir sklandus suaugusių žmonių įtraukimas.

Siekiant padėti į skautų veiklą įsijungti daugiau vaikų ir jaunimo, svarbu svarbu skatinti į skautišką veiklą įsitraukti daugiau suaugusių žmonių, kurie galėtų tapti skautų vadovais, draugininkais, kurti naujas skautų draugoves visoje Lietuvoje. Strategijoje numatoma dirbti su konkrečiomis suaugusiųjų grupėmis.

Naujų skautų vienetų steigimas ir integravimas į kraštus.

Mentorystės naujiems skautų vienetams užtikrinimas, pagalba naujai besikuriantiems vienetams. Ypatingą dėmesį naujų vienetų steigimui numatoma skirti didmiesčiuose.

Bendradarbiavimas su valstybės institucijomis, siekiant sudaryti geresnes sąlygas skautų veiklai.

Siekiant sudaryti geresnes sąlygas vietinei skautiškai veiklai bus siekiama aktyviau bendradarbiauti su savivaldybėmis, mokyklomis, ministerijomis, kitomis valstybės institucijomis ir įstaigomis. Svarbūs klausimai čia yra laikas ir patalpos sueigoms rengti, vadovų kvalifikacija ir skautiškų mokymų pripažinimas ir finansavimo galimybių vienetų veiklai paieška.

V prioritetas: Lietuviškosios skautybės šimtmetis 2018 m.

Artėjantis lietuviškosios skautybės šimtmetis 2018 m. yra puiki proga geriau supažindinti visuomenę su skautų veikla, parodyti privalumus ir paskatinti daugiau žmonių tapti skautais. Tuo pačiu, tai galimybė stiprinti bendradarbiavimą su kitomis skautiškoms organizacijomis Lietuvoje ir lietuviais skautais išvijoje. Šimtmečio minėjimo renginių organizavimas gali būti puiki proga mūsų strateginiams prioritetams įgyvendinti.

III kryptis: PALAIKYMAS

Norėdami sėkmingai įgyvendinti svarbiausius savo siekius - kurti vertę nariams ir plėsti savo veiklą, turime nuolat rūpintis, kad organizacija būtų stipri, savarankiška ir efektyviai valdoma. Organizacijos palaikymas yra vidinė ir dažnai nariams nematoma Tarybos ir Pirmijos pareiga, kurios rezultatai per mūsų įgyvendinamų veiklų, renginių kokybę. Čia svarbu nuolatinis organizacijos vadybos stiprinimas, finansinis stabilumas, efektyvi komunikacija, organizacijos interesų atstovavimas ir kitos sritys susijusios su Lietuvos skautijos veiklos administravimu ir valdymu. Čia išskiriami tokie prioritetai:

VI prioritetas. Organizacijos valdymo efektyvumo užtikrinimas.

Tam, kad organizacija sėkmingai augtų ir įgyvendintų kokybiškas veiklas, svarbu rasti geriausius būdus ją tinkamai valdyti. Organizacijos struktūra turi būti lanksti ir patogi darbui, o įvairias atsakomybes turintys žmonės turi būti pakankamai kompetentingi ir turėti visas jų veikloms reikalingas priemones.

VII prioritetas. Versli organizacija.

Siekis būti verslia organizacija reiškia, kad turi būti rasti būdai savarankiškai pritraukti lėšų organizacijos veikloms ir nepriklausyti tik nuo projektinės paramos. Taip pat, šis prioritetas skirtas protingesniai organizacijos turimų resursų valdymui.

VIII prioritetas. Įvaizdis ir partnerystės.

Mūsų organizacijos gyvenimas labai priklauso nuo to, koks mūsų įvaizdis visuomenėje ir su kokiais partneriais bendradarbiaujame siekdami savo tikslų. Svarbu siekti, kad turėtume aiškų ir vieningą veidą Lietuvoje ir veiktume drauge su kitomis įstaigomis ir organizacijomis siekdami savo tikslų.

Organizacijos vertybės

Skautybė - vertybinis judėjimas, kurio tikslas yra padėti jaunimui tobulėti, ugdyti savyje tvirtus moralinius principus, stengtis būti geresniais piliečiais ir laimingais žmonėmis. Skautų judėjimo moralinį pagrindą sudaro dar skautybės įkūrėjo Roberto Baden-Powellio suformuluoti elementai, bendri viso pasaulio skautams:

- **Skautų šūkis "Dievui, Tėvynei, Artimui!"**, išreiškiantis pagrindines skauto pareigas ir pošūkis "Budėk!", nurodantis, kad skautas turi būti atidus ir nuolat pasiruošęs vykdyti šias savo pareigas.
- **10 skautų priesakų ir geležinis priesakas**, nurodantys pavyzdį ir siekiamybę, koks turi stengtis būti kiekvienas skautas, kokias savybes ir elgesį savyje turi ugdyti. (Dar galima pamnėti BP suformuluotus „Skautų įsakymus“, kurių tikslas pagelbėti skautams ugdyti charakterį ir sėkmingai vykdyti skautų priesakus).
- **Įžodis** - kiekvieno nario savanoriškas ir savarankiškas pasižadėjimas laikytis šių skautų priesakų, stengtis gyventi pagal skautiškus priesakus.

Skautų priesakuose ir įžodyje akcentuojami principai yra ne tik mūsų tapatybės pagrindas, jungiantis mus su skautais visame pasaulyje, tačiau taip pat yra svarbus skautiško ugdymosi metodas: kiekvienas narys savarankiškai siekia pažinti šias vertybes ir pasižada stengtis vadovautis šiais principais savo gyvenime. Nors vertybės išreikštos skautų šūkyje, įžodyje ir priesakuose atlieka svarbų vaidmenį mūsų veikloje ir padeda kiekvienam nariui ugdytis, tačiau šie vertybiniai principai dažnai nėra akcentuojami kalbant apie LS kaip organizaciją, aiškinant mūsų organizacijos veiklos principus ir darbo kultūrą. Taigi, siekiant stiprinti organizacijos darbo kultūrą ir efektyviau skleisti skautų veiklos principus visuomenei, siūloma LS strategijoje 2015-2018 akcentuoti šias Lietuvos skautijai svarbias vertybes:

**ATSAKOMYBĖ
PAGARBA
TOBULĖJIMAS
BENDRUOMENIŠKUMAS
PILIETIŠKUMAS IR TAUTIŠKUMAS**

Visos šios vertybės yra vienodai svarbios todėl nėra skirstomos prioriteto tvarka. Kiekviena šių vertybių toliau yra plačiau paaiškinama, siekiant atskleisti jos prasmę ir raiškos formas skautiškoje veikloje.

Atsakomybė mums reiškia:

- Pažadų vykdymas;
- Darbo atlikimas iki galo;
- Savanoriškas pareigų prisiėmimas skiltyje ir organizacijoje;
- „Vienas žmogus - vienos pareigos“ arba atsakingas pareigų prisiėmimas, įvertinant savo galimybes.

Pagarba mums reiškia:

- Išklausti skirtingas nuomones, požiūrius;
- Pripažinti, kad kito nuomonė gali būti teisinga;
- Nenuvertinti žmogaus už jo klaidas, leisti klysti ir tobulėti;
- Įvertinti pastangas, padėkoti už gerus darbus;
- Neversti kažko daryti, jei žmogus sako „Ne“;
- Užkirsti kelią patyčioms;
- Priimti skirtingus žmones;
- Emocijų pažinimas ir valdymas, mokymasis spręsti konfliktus.

Tobulėjimas mums reiškia:

- Savęs ir kitų ugdymas;
- Dalijimasis patirtimi;
- Asmeninių iššūkių ir jų įveikimo skatinimas;
- Mokymasis iš patirties (refleksija);
- Ugdymas pavyzdžiu;
- Savęs pažinimo skatinimas;
- Grįžtamasis ryšys viens kitam;
- Patyrimo laipsniai, siekiamybės, pakopos kaip ugdymo metodas;
- Savanorystė skirtingo lygio pareigose.

Bendruomeniškumas mums reiškia:

- Pagalba vienas kitam, solidarumas;
- Ryšys tarp kartų;
- Atvirumas skirtingoms nuomonėms ir požiūriams;
- Bendradarbiavimas - mokymasis daryti sprendimus drauge, diskusija, kompromisai;
- Vieningas įvaizdis visuomenėje;
- Vakaro laužas, pokalbiai;
- Kreipinys „Sesės ir broliai“.

Pilietiškumas ir tautiškumas mums reiškia:

- Pagalba artimui;
- Aktyvumas savo visuomenėje, bendruomenėje, gerieji darbai;
- Pokyčiai darbais (ne žodžiais);
- Balsavimas kai turi balso teisę;
- Istorijos pažinimo skatinimas;
- Pagarba kitoms tautoms Lietuvoje;
- Aktyvumas tarptautinėse bendrijose, tarptautinis pilietiškumas.
- Dalyvavimas valstybės šventėse;
- Demokratiųjų procesų pažinimas – skilčių veikla, pat.skautų taryba;
- Iniciatyvos skatinimas; Galimybė įgyvendinti ir pasiekti savo tikslus demokratiu keliu, per įvairias struktūras;
- Taisyklinga kalba, rašyba;
- Tolerancijos ugdymas.
- Savo tautos kultūros paveldo pažinimas ir vertinimas (folkloras).

Pastaba: Šios 5 vertybės jokių būdu nėra skautų šūkio ar priesakų pakaitalas ar jų santrauka! Šios vertybės padėtų akcentuoti svarbiausius mūsų organizacijos veiklos aspektus, apibūdinti organizacijos darbo kultūrą ir siekius nariams bei visuomenei.

LS Taryba